

Skolevesenet. Om det er naaet saa vidt, at de Herrer tør vove dette Skridt bort fra den rent politiske Sondring over til en reel Sondring af Skolespørgsmaalet, tør jeg ikke sige. Det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg), der nu saa mistroelig eller saa afvisende ryfter paa Hoodet, vilde ganske vist kunne medvirke væsentlig dertil, men han har rigtignok hidtil været den, der har holdt paa den politiske Sondring som i den Grad afgjørende, at al Realitet maatte træde i Skygge derfor. For mig staar det saaledes, at Udsigten til at komme til et heldigt Resultat væsentlig beror derpaa, at vi komme til at grupperes om disse Spørgsmaal uafhængig af den politiske Sondring, der virkelig paa dette Omraade ikke bør tage hele Kommandoen. Den ærede Minister har havt den store Lykke, skjøndt han hørte til et Ministerium, der omtales i saa haarde og nærgaaende Udtryk, dog tillige for sin Part i denne Sal at have modtaget mange, jeg kan gjerne sige paafaldende mange, Anerkjendelser. Men lad det ikke blot være i Ord, men lad det ogsaa være i Gjerning. Jeg skal ikke yderligere træde de her salbne Vignelser skade, jeg skal ikke udtære de maleriske Billeder, som navnlig kom fra det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (Lang). Jeg skal hverten plante Træer eller tage dem bort, men for dog at sige et Ord til disse hortikulturiske Sammenligninger, saa vil jeg tillade mig at sige, at Skolesagen vilde have overordentlig godt af, at dens Omraade kunde blive rigtig godt luget for det Ukrudt af tomme Fræser og hule Talemaader, som i altfor lang Tid har overgroet det. Kun altfor Mange have ladet deres Blik drage bort fra de praktiske Spørgsmaal for at fortabe sig i almindelige, taagede Talemaader, i hvilke man til Nød kan fortabe sig, saa længe der ikke er Tale om en Pligt til at udføre et bestemt Arbejde, men i hvilke det ikke gaar an at leve længere, naar det gjælder om for Noor at gennemføre en praktisk Reform.

Krusse: Jeg tror, at jeg for mit Vedkommende ikke talte i Billeder; men jeg vil sige det ærede Medlem — og det er af den Grund, jeg har begjæret Ordet for en kort Bemærkning — for det Første, at jeg ikke er mig bevidst at have bygget paa noget Citat af Dr. Pingel, og dernæst, at jeg altsaa lige saa lidt har gjort nogen uforpligtelig Anvendelse af noget af Dr. Pingels Citater. Den Advarsel, det ærede Medlem udtalte lige

overfor mig, tillader jeg mig saaledes at sende ham tilbage.

Saad: Hvad jeg havde ønsket at udtale om Folkehøjskolerne, er blevet langt fyldigere og klarere udtalt af det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Ville), end jeg ser mig i Stand til, og jeg skal derfor, idet jeg i det Væsentlige slutter mig til ham, kun fremsætte et Par enkelte Bemærkninger endnu til, hvad han har sagt om dette Spørgsmaal. Jeg skal da kun sige, at, imedens jeg er enig med ham i, at en Folkehøjskole som den, der skulde oprettes i Sorø og for Sorø Akademis Midler, ikke skulde have en ensidig grundtvigiansk Retning, tror jeg dog, at der er en Mulighed for, at vi alligevel til en vis Grad kunde blive enige selv med dem, der forsvare denne Retning, idet der er en Side af den grundtvigianske Stræben, som jeg tror, at baade det ærede Medlem og jeg og de fleste oprigtige Venner af Skolevesenet ere enige i, og det er den, at Hjertelivet maa komme til at være sig stærkere paa dette Omraade, og at man i en ganske anden Grad end hidtil maa komme til at sætte sin Interesse og sit hele Jeg ind paa Sagen, naar Opgaven skal løses tilfredsstillende. Denne Side af den grundtvigianske Stræben tror jeg, at Alle ville være enige i, og det er kun, for saavidt man ofte ser den blandet med en noget fveden Egenfærlighed og Overmod i Bedømmelsen af alt Andet end, hvad der er deres eget, at man stødes over den og maakte er tilbøjelig til at se paa den med noget skjæve Bine. Nu vil jeg altsaa haabe, at der paa Selve dette Punkt ikke skal være nogen absolut Uoverensstemmelse mellem dem, der i deres Retning bære Højskolen frem, og dem, som hvis Talsmand jeg nærmest kan betegne det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds. Men jeg skal til de Grunde, som han har anført for, at Højskolen ikke skulde ligge i Kjøbenhavn, anføre en, som vel til en vis Grad kan udledes af, hvad han sagde, men som ikke udtryffeligt blev fremhævet af ham. Det er den, at, naar man ser hen til de Færer, som saa mange unge Mennesker, der søge deres aandelige Uddannelse i Kjøbenhavn, ere udfatte for i den Svirvel af Udspreddelser af forskellige Natur, de drages ind i, og hvor mange virkelig lovende unge Mennesker der gaa til Grunde i denne Svirvel, og naar man tænker paa, hvorfra Højskolen i Almindelighed skal søge sine Elever, idet det som oftest vil være Personligheder, om hvilke man tør antage, at det langt mindre end de fleste